

FU



# TITTHÅL I KVARTERET ÅBERG

Arkeologisk förundersökning

Uddevalla 191

Åberg 14, Uddevalla stad, Uddevalla kommun

Mattias Öbrink

Rapport 2007:41

TITTHÅL I KVARTERET ÅBERG

Mattias Öbrink

Rapport 2007:41



BOHUSLÄNS MUSEUM



# Rapport från utförd arkeologisk undersökning

## IDENTIFIERINGSUPPGIFTER

Dnr	431-3608-2007	Eget Dnr	NOK 388-200	Kontonr	B240		
Socken/stad	Uddevalla	Sn/stadsnr	Uddevalla	FornLnr.	Uddevalla 191		
Landskap	Bo	Län	Västra Götaland	Kommun	Uddevalla		
Trakt, kvarter, fastighet	Åberg 14		Ekonomisk karta	8B 5e			
x-koord	6476080	y-koord	1273520	Nivå (lägsta)	3	(högsta)	5

## UNDERSÖKNINGENS ART OCH OMFATTNING

Typ av exploatering	Husbyggnation	Kod	HB
Typ av undersökning	Förundersökning	Kod	FU
Uppdragsgivare	Uddevalla Torg AB, c/o SK Fastighetskonsult AB, Kajutv. 1, 453 30 Lysekil	Ansvarig institution	Bohusläns museum
Fältarbetsledare	Mattias Öbrink	Antal dagar	1
Fältarbetet from	2007-07-30	tom	2007-07-30

	yta	volym	schakt	ext. yta	tim. grov	ark	maskin
Beräknad						16	8
Undersökt	5					16	8

## UNDERSÖKNINGSOBJEKT OCH UNDERSÖKNINGSRESULTAT

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg.:	Art av fornl.	Kulturlager	Kod	
Undersökningsresultat	Kulturlager påträffades.	Kod		

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg. Anläggningar, typ/form/antal i kod och klartext:

Huslämningar, kavelbroar

Undersökningsresultat Anläggningar kunde ej identifieras pga grävningssomständigheterna. Kulturlager med trärester i påträffades dock.

Datering i kod och klartext 11 Nyare tid

Undersökning avslutad?	Fornlämning tidigare undersökt?	Införd på ekonomisk karta?
<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarstår lagskydd för icke-undersökt del av fornlämning?	Fornlämning registrerad av RAÄ?	Antecknad i fornlregister? (fylls av FR)
<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Datum:

Fältarbetsledarens underskrift

# Rapport från utförd arkeologisk undersökning

## Beskrivning:

### Bakgrund

Den 30 juli 2007 genomförde Bohusläns museum en förundersökning av Raä 191 inom fastigheten Åberg 14, Uddevalla kommun. Den idag på platsen befintliga byggnaden kommer att rivras, därefter planeras för ny bebyggelse inom fastigheten.

Den berörda fornlämningen, Raä 191, är platsen för Uddevalla stad från medeltid och framåt. Ett stort antal undersökningar av Raä 191 har gjorts. Inom kvarteret Åberg har vid tidigare undersökningar lämningar från slutet av 1500-talet och framåt påträffats. Kulturlager med upp till 0,75 meters tjocklek har påträffats under de recenta ytskikten, även under den då befintliga bebyggelsen framkom äldre lämningar. I direkt anslutning till det här aktuella förundersökningsområdet har tre olika bebyggelseskeden konstaterats. Det äldsta skedet, skede 0, är sannolikt från den senare delen av 1500-talet och utgörs av ca 0,15 m tjocka kulturlager. I dessa lager fanns inga bebyggelse rester utan området har möjligen utnyttjats som avstjälpningsplats. Över detta fanns skede 1 med bebyggelse lämningar i form syllstenar och trärester från bland annat golv, även en kavelbro påträffades. Slagg påträffades, något som kan indikera att en smedja funnits i området. Detta skede är sannolikt från första halvan av 1600-talet. Det yngsta skedet, skede 2, inom kvarteret Åberg var kraftigt stört av senare bebyggelse, här påträffades syllstenar och en stenläggning. Dateringen av detta skede är osäker. Kavelbron i skede 1 och stenläggningen i skede 2 har samma sträckning och utgör sannolikt en äldre gata som finns med på 1690 års karta över Uddevalla (Svedberg 2005). Kavelbron bör ha fortsatt under den idag befintliga byggnadens portgång.

### Undersökningen

Förundersökningsområdet var begränsat och bestod av ett i källaren i befintlig byggnad upptaget hål i cementgolvet, med en storlek av ca 0,5x1 meter, samt möjligheten att undersöka marken i portgången från gatan till gården. Hålet i källaren undersöktes manuellt. I portgången kunde ett schakt tas upp med en mindre grävmaskin. De undersökta ytorna ritades manuellt och fotograferades digitalt.

### Resultat

Hålet i golvet i källaren var upptaget genom en ca 0,3 m tjock cementplatta. Under denna påträffades ren lera. Källare finns under den del av fastigheten som ligger utmed Kålgårdsbergsgatan. Källaren ligger så djupt att inga kulturbärande lager bedöms finnas härunder.

I portgången grävdes ett ca 2,5x1,6 m stort schakt. Överst fanns beläggning av gatsten. Lagerföljden var under gatstenen ca 0,1 m sättsand, därunder ca 0,7 meter påförda massor innehållande stenar och tegel i kulturpåverkad jord blandad med sand. Spridda fynd av 16-1700-talskeramik, glas, spikar och skaft till kritpipor fanns i detta lager. I schaktets östra sida framkom den av cement gjutna grundmuren för den idag befintliga byggnaden.

På ca 0,8 m djup framkom en cementplatta - fundamentet för den idag befintliga byggnaden. I cementplattan fanns en cirka 2x0,3 m stor öppning. Grävmaskinens skopa var för bred för att kunna gräva i denna öppning. I stället gjordes detta med skyffel. Cementplattan var ca 0,2-0,3 m tjock, under denna konstaterades kulturpåverkade lager finnas. Mycket vatten rann dock till och gjorde att sikten försvann helt, vattnet gick inte att pumpa bort. Lagren under cementplattan undersöktes med jordsond. Här fanns kulturpåverkade lager som konstaterades vara ca 0,6 m tjocka och innehålla trärester. De bestod av ett 0,2 m svart, något sotig, fett kulturlager och därunder kulturpåverkad svartgrå sand.

Länsstyrelsen kontaktades i frågan om övrig cement i schaktet skulle bilas bort för att lagren därunder skulle kunna undersökas. I samråd med Länsstyrelsen bestämdes dock att lägga igen schaktet och istället förordas en kompletterande förundersökning av hela den berörda ytan då befintligt hus rivs. Grunden till beslutet var att schaktet bedömdes vara allt för litet för att kunna ge en representativ bild av lagrens innehåll.

Kulturpåverkade lager bedöms finnas kvar under den del av byggnaden som ej har källare (se bilaga 2). Då marklagren är omrörda till ett djup av 1-1,1 m vid uppförandet av idag befintlig byggnad är de kulturpåverkade lagren därunder sannolikt relativt begränsade. Eventuella lämningar här är troligen från det som vid tidigare undersökningar i kvarteret betecknats som skede 0 och möjligen skede 1. Om lämningar från skede 1 finns kan såväl en kavelbro som bebyggelse väntas.

# Rapport från utförd arkeologisk undersökning

## Åtgärdsförslag

Vid undersökningen konstaterades att kulturpåverkade lager finns under den del av idag befintlig byggnad som ej har källare. Undersökningen kunde dock ej slutföras på grund av försvårande omständigheter.

Bohusläns museum förordar att en kompletterande förundersökning görs inom denna del av fastigheten då den idag befintliga byggnaden rivits, se bilaga 2. Rivningarna av grunden tillhörande den del av idag befintlig byggnad som ej har källare bör dessutom göras under antikvarisk övervakning för att säkerställa att eventuella bevarade lämningar under byggnaden ej skadas av arbetet.

## Referenser

Svedberg, V. 2005. Arkeologiska undersökningar i Uddevalla stad. Riksantikvarieämbetet UV Väst rapport 2005:11, Mölndal.

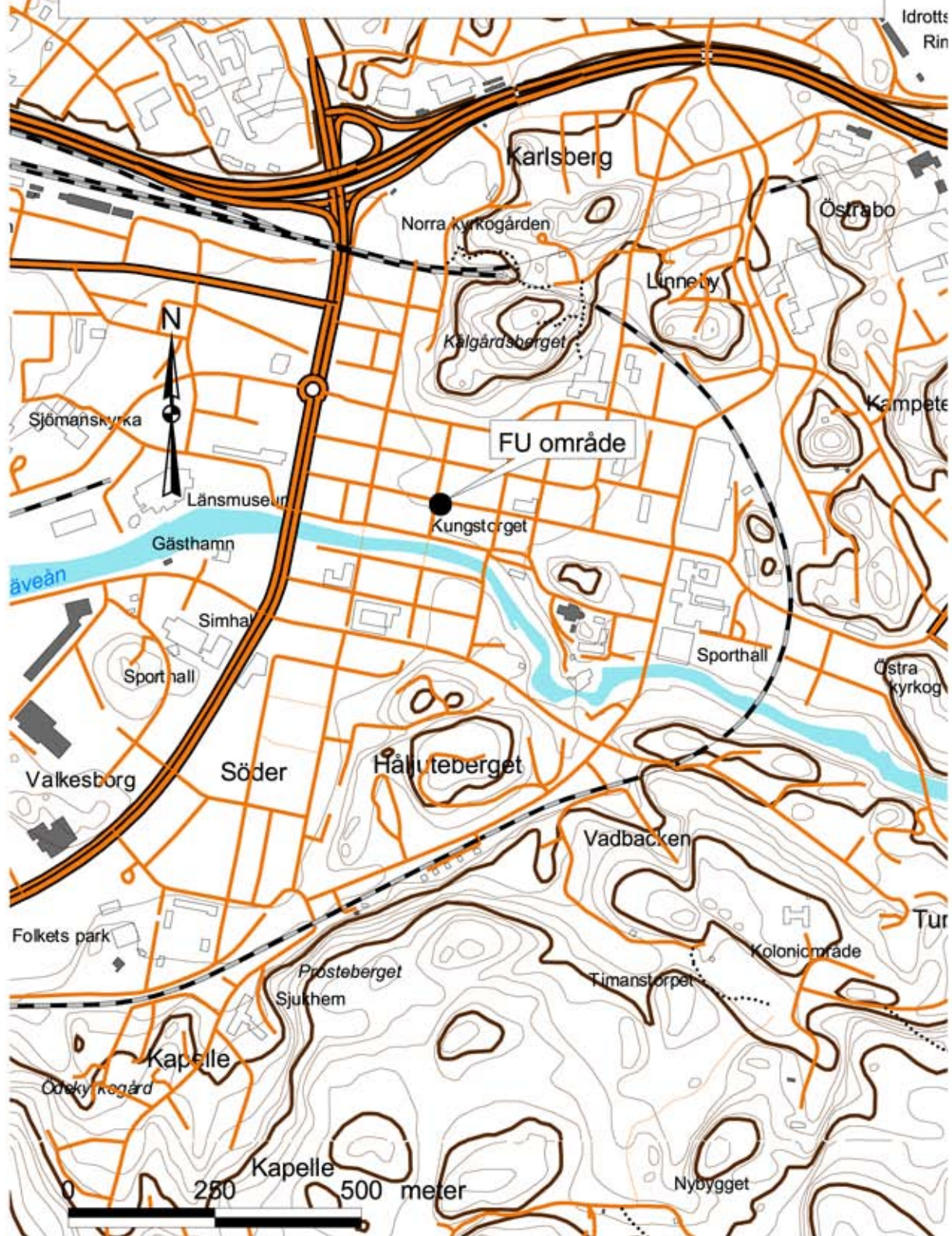
## Bilagor:

Bilaga 1. Utdrag ur digitala fastighetskartan Uddevalla med FU-området markerat. Skala 1:10 000.

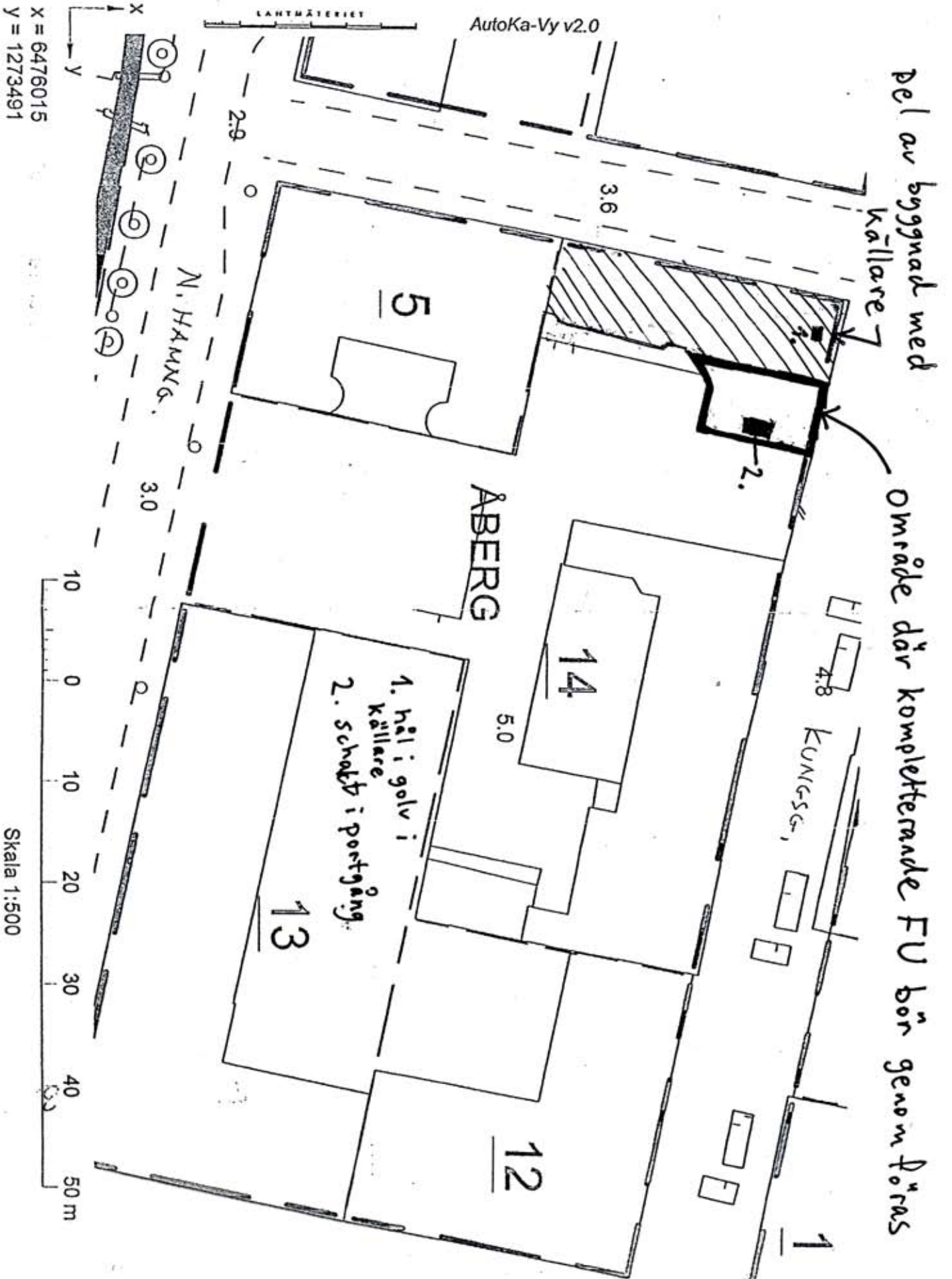
Bilaga 2. Karta över kvarteret Åberg med undersökta områden och förslaget kompletterande FU-område. Skala 1:500.

öngatan

Bilaga 1. Utdrag ur digitala fastighetskartan, Uddevalla med FU-området markerat.  
Skala 1:10 000



# Bilaga 2.





TITTHÅL I KVARTERET ÅBERG

Mattias Öbrink

Rapport 2007:41